

Islámské bankovníctví

Pavla Klepková Vodová

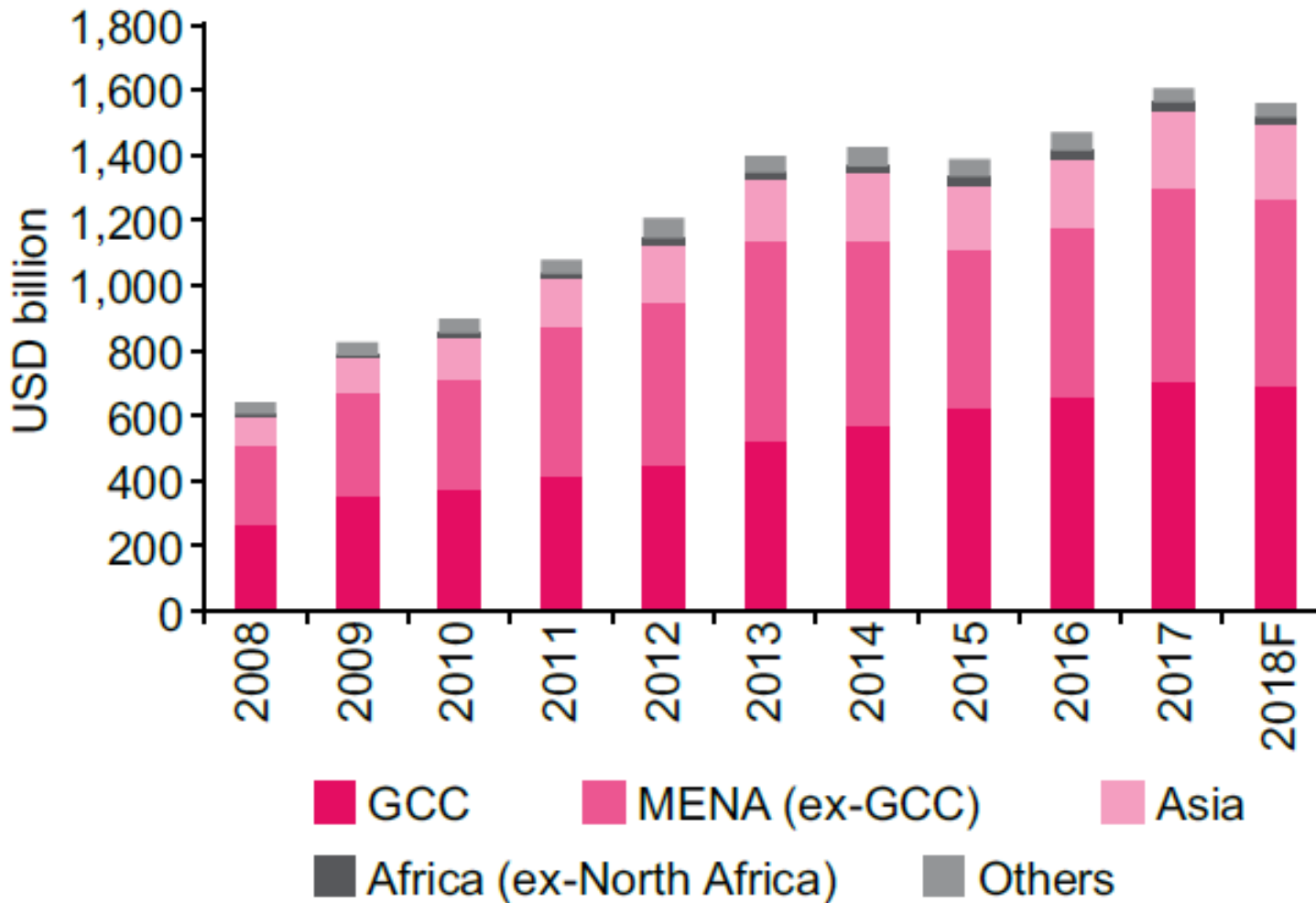
Islámská banka

- banka, která podniká v souladu s islámským právem šaría
- to posuzuje výbor složený ze zástupců bankovních úředníků a duchovních
- islámské bankovníctví je významnou součástí mezinárodního finančního systému a představuje jeho velice rychle rostoucí segment

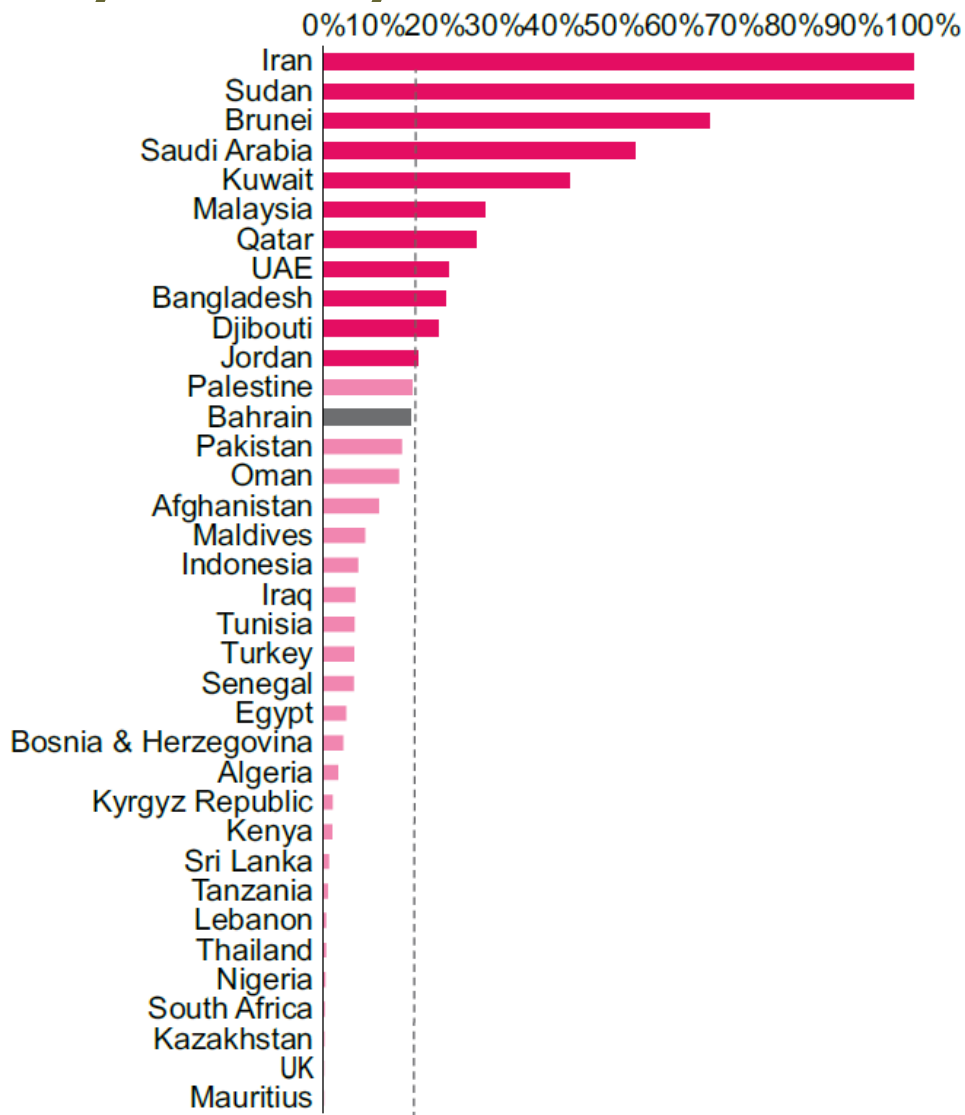

Trendy ve vývoji hodnoty aktiv islámských bank (mld. USD)

Chart 1.2.2 Islamic Banking Assets (2008–18F)

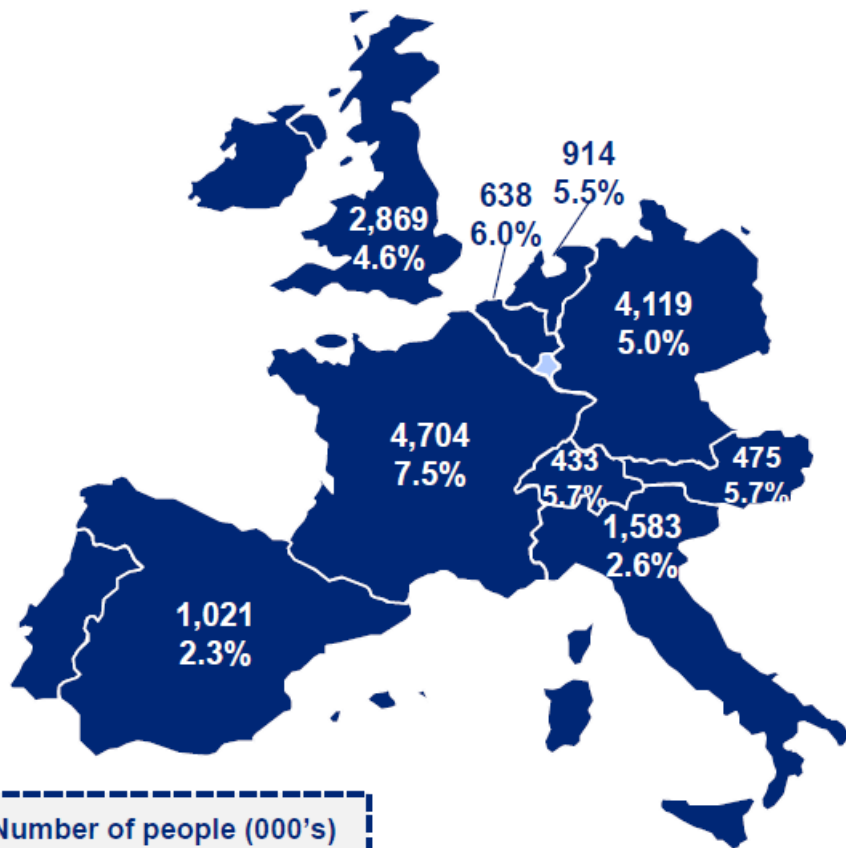

Tržní podíl islámských bank ve vybraných bank. sektorech

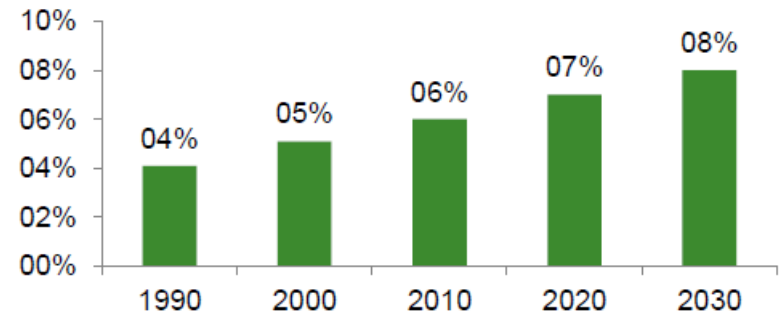
Muslimové v Evropě

Muslim population by country

Number of people (000's)
% of population

Muslim population as a share of overall population in Europe

Projected increase in number of Muslims per country (thousands)

Country	Muslims 2010	Muslims 2030	Δ
UK	2,869	5,567	2,698
France	4,704	6,860	2,156
Italy	1,583	3,199	1,617
Germany	4,119	5,454	1,426
Spain	1,021	1,859	838
Sweden	451	993	542
Belgium	638	1,149	511
Netherlands	914	1,365	451
Austria	475	799	324

Základní principy islámského bankovníctví

- islámské bankovníctví je založeno na dodržování čtyř hlavních principů, které vychází z koránu a sunny
 - je zakázán úrok (riba)
 - obě strany zapojené do transakce musí sdílet výnos i riziko
 - je zakázána nejistota a spekulace
 - každá finanční transakce musí být zajištěna
- kromě toho je dbáno na etiku investování

	RIBA (= úrok, lichva)	ZISK
Účel použití	Kladný a jistý výsledek zpoplatnění peněz	Nejistý výsledek produktivního použití peněz (např. obchodování)
Definice	Prémie, kterou platí dlužník věřiteli společně s jistinou (podmínka úvěru)	Rozdíl mezi výnosy a náklady dané transakce
Nejistota	Předem dohodnuto, proto jistota jak na straně dlužníka, tak i věřitele	I když je podíl na zisku předem domluven, jeho výše zůstává nejistá až do dokončení transakce
Možný výsledek	Nemůže být nikdy záporný (v nejlepším případě velmi nízký nebo nulový)	Může být jak kladný, tak i nulový či dokonce záporný
Pojetí v islámu	Zakazuje	Povoluje

Produkty islámských bank (1)

- wadia
- mudaraba
- mušaraka
- idžara
- istisna
- khard hasan
- murabaha
- sukuk

Produkty islámských bank (2)

- wadia = úschova peněžních prostředků;
typy:
 - běžný účet
 - spořicí účet – banka může vyplácet pravidelně výnosy, jejich výše závisí na rentabilitě banky a není předem garantována
- mudaraba = dohoda o podílu na zisku
 - 1 strana poskytne kapitál, 2. strana poskytne odborné znalosti, řídí investici a v případě potřeby i pracovní sílu
 - zisk se rozděluje dle předem stanovených poměrů, ztrátu nese poskytovatel kapitálu

Produkty islámských bank (3)

- mušaraka = společné podnikání
 - obě strany poskytnou kapitál na financování projektů, zisk i ztráta se mezi ně dělí podle předem dohodnutých poměrů
 - typy:
 - komerční mušaraka
 - nástroj používaný pro jediný konkrétní účel, kdy banka je jen financujícím spolupodílníkem
 - klesající účast
 - partnerství, při kterém banka podle pravidel vymezených smlouvou o partnerství postupně redukuje svůj podíl na projektu ve prospěch klienta
 - stálá účast
 - banka se účastní na projektu dlouhodobě, takže zůstává partnerem až do ukončení projektu, případně do vypršení smlouvy

Hlavní rozdíly mezi mudarabou a mušarakou

	Mušaraka	Mudaraba
Investice kapitálu	Kapitál investují všichni partneři	Kapitál investuje pouze investor
Účast na řízení podniku	Všichni partneři	Pouze mudarib
Sdílení ztráty	Každý z partnerů do výše odpovídající podílu jejich investice	Ztrátu nese pouze investor
Aktiva podniku	Po spojení kapitálu se aktiva stávají společným majetkem partnerů. Partneři mohou těžit ze zhodnocení aktiv, ačkoli prostřednictvím tržeb nebylo dosaženo zisku.	Na růstu hodnoty aktiv získává jen investor. Mudarib může také vydělat, ale jen pokud prodává zboží se ziskem.

Produkty islámských bank (4)

- idžara = leasing
 - dle typu se blíží našemu operativnímu nebo finančnímu leasingu
 - poplatky opět předem sjednané
- istisna = zakázka na klíč
 - banka = smluvní partner zákazníka, který pronajímá služby subdodavatelů pro výrobu na zakázku
 - financování produktu ještě předtím, než je vůbec vyroben
 - zákazník dle předem uzavřené dohody poté splácí náklady projektu a ziskovou marži

Produkty islámských bank (5)

- khard hasan = bezúročná půjčka
 - prostředky pro zákazníky, kteří se ocitli v nouzi
 - oproti zástavě, někdy administrativní poplatek
- murabaha = náklady plus přírážka
 - banka koupí pro klienta na jeho žádost zboží od 3. strany, toto zboží prodá klientovi proti odložené platbě
 - předem dohodnutá odměna = přírážka k pořizovací ceně

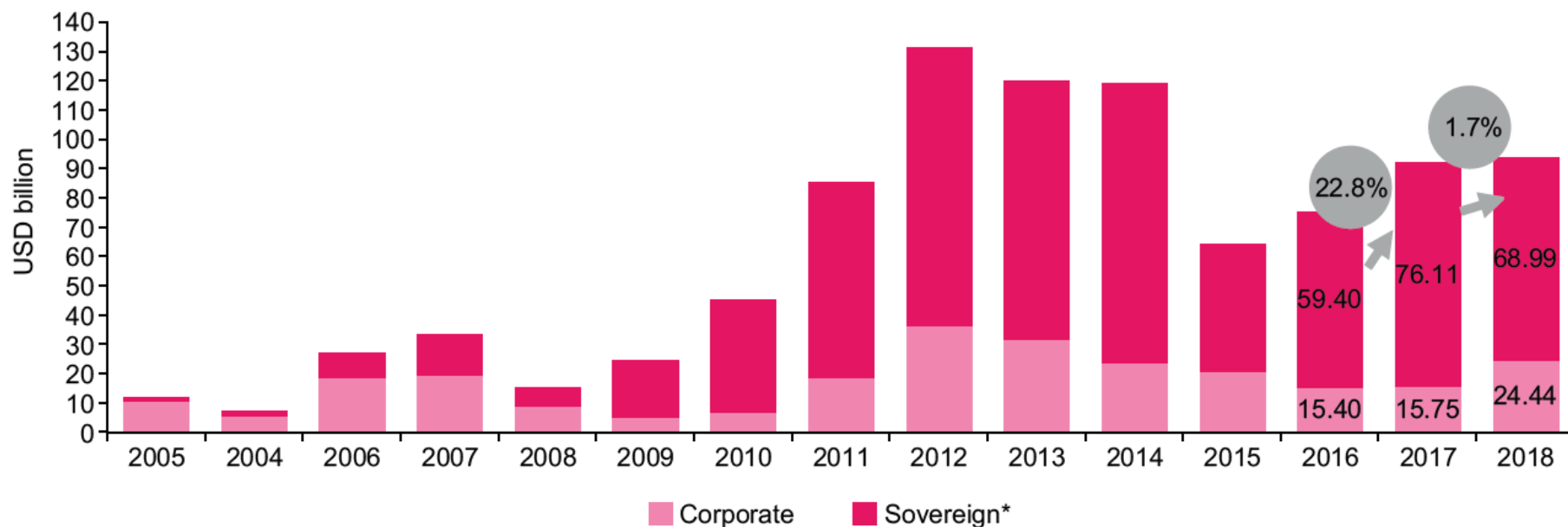

Produkty islámských bank (6)

- sukuk – islámské obligace (sakk, mn.č. sukúk)
 - mohou je emitovat podniky i státy
 - podkladovým aktivem mohou být zapůjčené peníze, aktiva, projekt, podnik či investice → existují různé druhy sukuků
 - oblíbeným typem je sukuk al-idžara:
 - podkladovým aktivem je předmět leasingu
 - čtyři skupiny subjektů: investoři, společnost potřebující finanční zdroje, islámská banka a speciální subjekt
 - jsou obchodovatelné na finančním trhu

Objem emitovaných podnikových (corporate) a státních (sovereign) sukuků (mld. USD)

**Includes all government-related entities (GREs), multilateral development banks (MDBs) and international organisations (IOs). For the purposes of this report, "GREs" refers to sukuk obligors with a shareholding structure representing more than two-thirds (66.67%) of government ownership through either ministries, authorities, etc. or other GREs such as sovereign wealth funds.*

Jurisdikce emitovaných podnikových (corporate) a státních (sovereign) sukuků

Chart 1.3.1.2 Sovereign[^] Sukūk Issuance by Jurisdiction (2018)

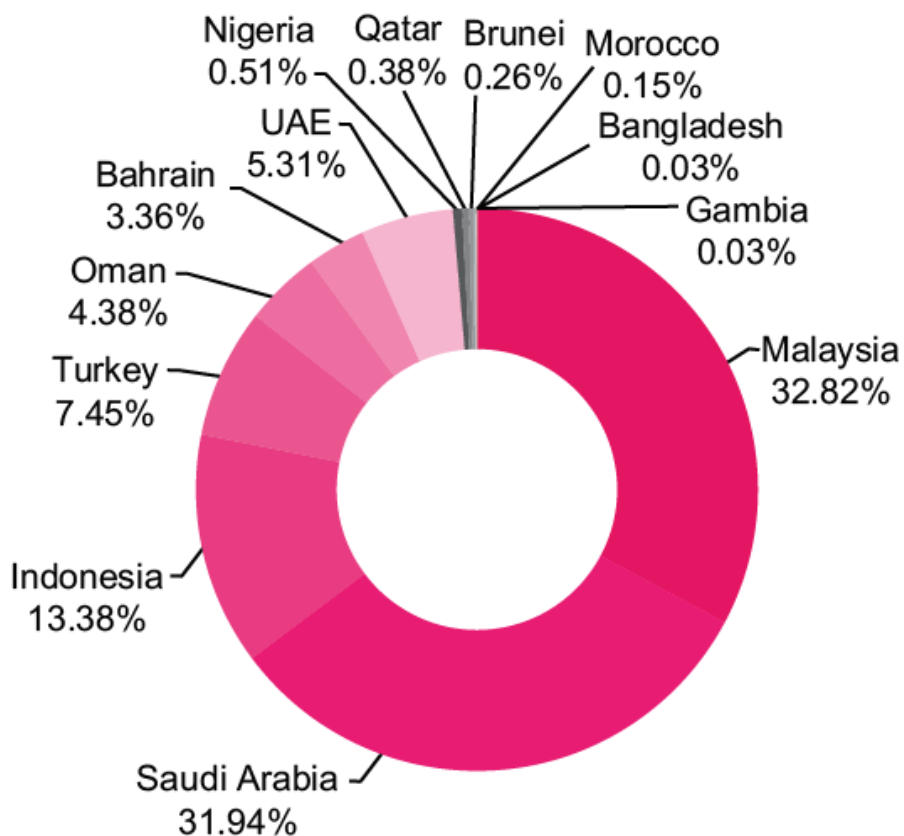
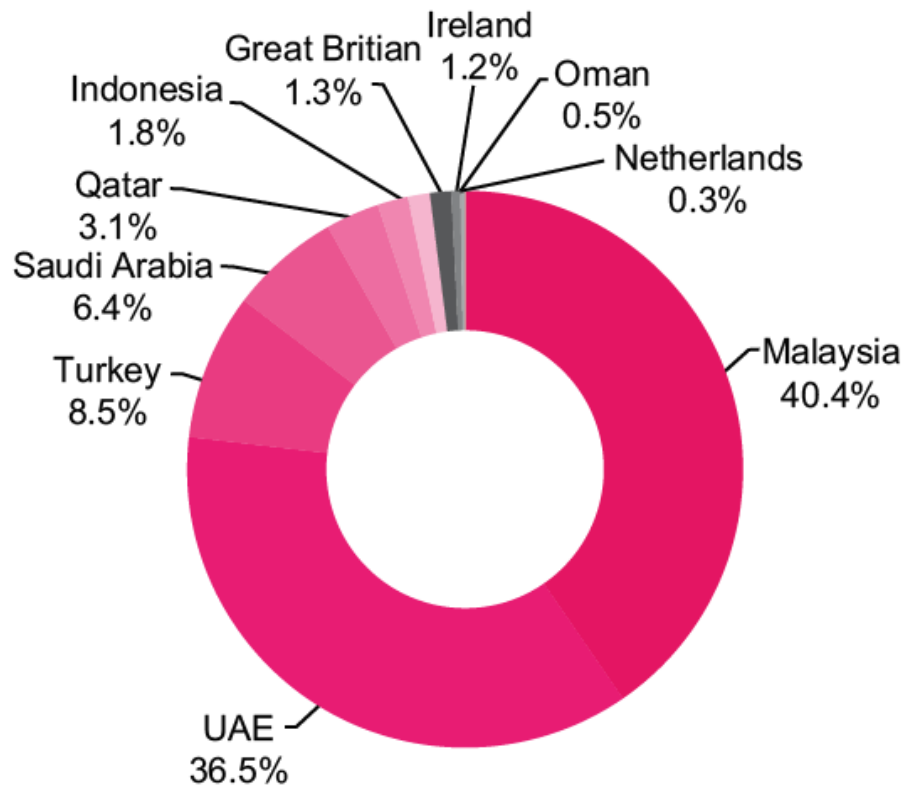

Chart 1.3.1.4 Corporate Sukūk Issuance by Jurisdiction (2018)

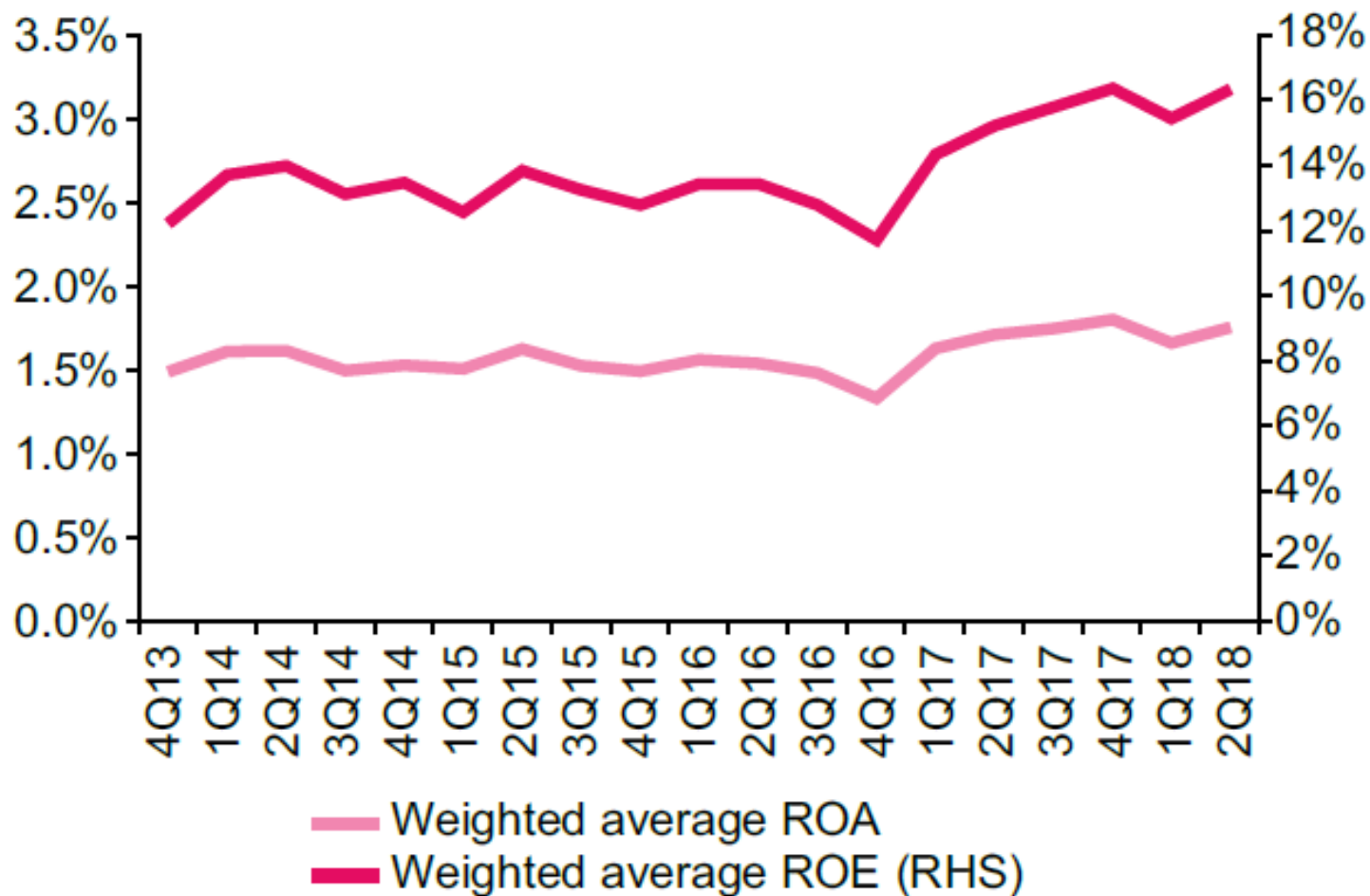
Zdroj: Islamic Financial Services Industry Stability Report 2019, s. 19-20

	ISLÁMSKÉ BANKOVNICTVÍ	TRADIČNÍ BANKOVNICTVÍ
Základní princip	Korán, islámské právo a islámská etika	Zisk (bez ohledu na etiku a náboženství)
Bankrot	Majitelé účtu mají stejná práva jako akcionáři	Vkladatelům jsou náhrady vypláceny dřív než akcionářům
Výnosy z kapitálu	Záleží na využití kapitálu, peníze ležící ladem nemohou přinést žádný výnos	Výnos přinášejí i peníze „ležící ladem“ v podobě bankovních depozit
Nejistota	Nejistota v kontraktech je zakázána (proto ne deriváty apod.)	Obchody s deriváty považovány za hlavní zdroj likvidity na kap. trzích
Sdílení zisku a ztráty	Většina transakcí založena na proměnlivém výnosu dle výkonnosti banky (klienti sdílí riziko → možnost vyššího výnosu)	Žádný vztah mezi výkonností banky a výnosy pro vkladatele, vkladatelé se nepodílí na riziku

	ISLÁMSKÉ BANKOVNICTVÍ	TRADIČNÍ BANKOVNICTVÍ
Úroky z úroků	Dlužníkům v prodlení nelze úročit úroky	Dlužníkům v prodlení lze úročit úroky
Půjčky na peněžním trhu	Pro banky relativně těžké	Pro banky hlavní zdroj likvidity
Bonita	Důležitá je hlavně bonita objektu (projektu)	Důležitá je hlavně bonita subjektu (dlužníka)
Vztah s klientem	Vztah partnera, investora a obchodníka	Vztah dlužníka a věřitele
Pojištění depozit	Neexistuje	Existuje

ROA a ROE islámských bank

Chart 3.2.1.1 Global Islamic Banking Weighted Average ROA and ROE (4Q13–2Q18)⁷²

Zdroj: Islamic Financial Services Industry Stability Report 2019, s. 56

M Ě J T E S E H E Z K Y

